

Remissvar SOU 2025:58

Dnr: RUN 507-2025

Ert Dnr: LI2025/01991

En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa

Sammanfattning

Vi ställer oss bakom inriktningen i SOU 2025:58 och delar målet att stärka hästnäringen när det gäller företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa. För att målen ska kunna nå anser vi dock att arbetsmiljö och säkerhet måste ges en tydligare och mer central roll i det fortsatta arbetet.

Arbetsförhållandena inom den svenska hästnäringen kännetecknas av en komplex kombination av fysiskt krävande arbetsmoment och ergonomiskt utmanande arbetsställningar, exponering för damm, buller och ogynnsamma temperaturförhållanden, organisatoriska utmaningar och betydande säkerhetsrisker med hög risk för allvarliga olyckor (AFA Försäkring, 2023). Dessa risker påverkar hälsa, arbetsförmåga och möjligheten att arbeta ett helt yrkesliv. Brister i arbetsmiljön bidrar också till svårigheter att rekrytera och behålla personal samt ojämställda arbetsvillkor. Branschen domineras av **unga kvinnor**, vilka också är mest utsatta för olyckor och tillbud, vilket ytterligare understryker behovet av förbättrad arbetsmiljö och tydligare strukturer. **Vi anser därför att arbetsmiljö ska ses som en strategisk utvecklingsfråga, inte enbart som en fråga om regler och tillsyn.**

Vi anser särskilt att:

- Stöd till hästföretag ska kunna användas för att stärka arbetsmiljö, säkerhet och arbetsvillkor.
- Utbildningar och kompetensutveckling inom hästnäringen ska innehålla tydliga och praktiska moment om arbetsmiljö och säkerhet.
- Arbetsmiljöarbetet ska kopplas till jämställdhet, eftersom kvinnor utgör en stor del av arbetskraften och har högre risk för arbetsrelaterade besvär.
- Forskning om arbetsmiljörisker och arbetsrelaterad ohälsa i hästnäringen behöver stärkas och komma till praktisk användning.

Sammanfattningsvis bedömer vi att ett **förebyggande och systematiskt arbetsmiljöarbete är en förutsättning för en hållbar hästnäring, god folkhälsa och ett jämlikt och jämställt arbetsliv.**

1. Stärkt företagande och ökad sysselsättning (kapitel 3 i utredningen)

Vi tillstyrker utredningens mål att stärka företagandet och öka sysselsättningen inom hästnäringen (kapitel 3). Vi anser dock att **arbetsmiljö och säkerhet inte ges en tillräckligt tydlig plats i utredningens analys och förslag.**

Ställningstagande

Vi bedömer att **brister i arbetsmiljön är ett hinder för företagande, tillväxt och långsiktig lönsamhet** inom hästnäringen. Arbetsmiljö bör därför tydligt ingå i arbetet med att stärka företaget.

Motivering

Hästnäringen domineras av små företag och ideella föreningar med begränsade resurser. Samtidigt är arbetsmiljöriskerna ofta stora. Brister i arbetsmiljön bidrar till **låg produktivitet, hög personalomsättning och svårigheter att rekrytera och behålla personal**. Detta försvårar utveckling och expansion av verksamheter.

Vi bedömer att **investeringar i arbetsmiljö ofta är avgörande för ett hållbart arbetsliv**. Detta gäller särskilt vid planering av nya anläggningar, men även vid renovering av befintliga. Det handlar till exempel om åtgärder som minskar tunga och repetitiva arbetsmoment, förebygger olyckor samt begränsar exponering för buller, damm och ogynnsamma temperatur- och väderförhållanden.

I stallmiljö kan låga temperaturer ibland vara nödvändiga av djurvälståndsskäl. Detta ställer särskilda krav på arbetsmiljöåtgärder, såsom ändamålsenlig utformning av arbetsplatser, tillgång till uppvärmda personalutrymmen samt kunskap om lämplig skyddsutrustning och klädsel, i likhet med andra utomhus- och byggregrelaterade yrken. Sådana åtgärder kan också öka tillgängligheten och möjligheten till ett hållbart arbetsliv för fler.

Förslag

Mot denna bakgrund föreslår vi att:

- Stöd- och investeringsprogram för hästföretag ska även kunna finansiera konkreta åtgärder som förbättrar arbetsmiljö, säkerhet och arbetsvillkor.
- **Rådgivning och stöd till hästföretagare** omfattar även praktiskt och **systematiskt arbetsmiljöarbete**, anpassat till små verksamheter och ideella föreningar.
- **Forskning om arbetsmiljö i hästverksamhet** bör stärkas, med fokus på planering av anläggningar och baserat på kända riskfaktorer som olyckor, fysiskt tungt och upprepat arbete, buller, damm, klimat och arbetsorganisation. Sådan forskning bör rymmas inom relevanta forskningsprogram hos exempelvis Formas, Forte och AFA Försäkring.

2. Jämställdhet och jämlikhet (kapitel 3 och 5 i utredningen)

Vi tillstyrker utredningens mål om ökad jämställdhet och jämlikhet inom hästnäringen. Vi anser dock att arbetsmiljön inte ges tillräcklig betydelse i detta arbete. Utredningen behandlar jämställdhet främst inom ramen för företagande och deltagande i hästverksamheter.

Ställningstagande

Vi bedömer att arbetsmiljön är en nyckelfråga för jämställdhet inom hästnäringen. Ett jämställt arbetsliv kräver att arbetet kan utföras i en hälsosam arbetsmiljö för alla.

Motivering

Hästnäringen har många kvinnliga anställda, särskilt inom ridskoleverksamheten. Arbetsförhållandena inom hästsektorn kan beskrivas som arbetsintensiva och präglas av tunga lyft, repetitivt arbete, obekväma arbetsställningar samt exponering för damm, buller, låga temperaturer och drag i stallmiljöer (delvis nödvändigt av djurvälståndsskäl), liksom av hög organisatorisk och social belastning. Därtill har hästnäringen den högsta andelen allvarliga olyckor jämfört med andra djurnäringsgrupper. Sammantaget bidrar detta till arbetsrelaterad ohälsa och kortare yrkesliv, vilket i praktiken sannolikt drabbar kvinnor i högre grad.

Förslag

Vi föreslår därför att:

- Arbetsmiljö tydligt kopplas till jämställdhetsarbetet inom hästnäringen.
- Åtgärder för jämställdhet ska även omfatta olycksfall, tunga och upprepade arbetsmoment, stående och gående arbete, röstbelastning samt exponering för damm, buller och utom- och inomhusklimat.
- Forskning om arbetsmiljö och jämställdhet stärks, med fokus på skillnader mellan kvinnor och män. Sådan forskning bör rymmas inom relevanta forskningsprogram hos exempelvis Formas, Forte och AFA Försäkring.

3. Folkhälsa och hållbarhet (kapitel 5 i utredningen)

Vi instämmer i utredningens bedömning att hästnäringen bidrar positivt till folkhälsan. Vi anser dock att detta perspektiv **också måste omfatta dem som arbetar i näringen**.

Ställningstagande

Vi anser att **ett hållbart arbetsliv är en förutsättning för god folkhälsa**. Arbetsmiljö och hälsa för yrkesverksamma behöver därför ges större tyngd i arbetet med hästnäringens utveckling.

Motivering

Arbete inom hästnäringen innebär **den högsta risken för allvarliga arbetsolycksfall bland djurnäringsgrupper** (AFA Försäkring, 2023). Därutöver förekommer **tungt och upprepade arbete**, långvarigt **stående och gående** samt **exponering för damm, buller, kyla och värme**. Dessa faktorer ökar risken för **ohälsa, sjukskrivning och förkortade yrkesliv**, vilket motverkar målen om god folkhälsa.

Samtidigt är **kunskapen och statistiken om arbetsrelaterade risker och ohälsa inom hästnäringen begränsade**, särskilt när det gäller skillnader mellan kvinnor och män. Detta försvårar uppföljning och förebyggande arbete.

Förslag

Vi föreslår därför att:

- **Arbetsmiljö och hälsa för yrkesverksamma** ges en tydligare plats i folkhälsoarbetet kopplat till hästnäringen.
- **Förebyggande arbetsmiljöarbete** ses som en grundförutsättning för en långsiktigt hållbar hästnäring.

- **Forskning om arbetsmiljörisker och arbetsrelaterad ohälsa** i hästnäringen stärks, med fokus på fysiskt tungt och upprepade arbete, stående och gående arbete samt exponering för damm, buller och klimat. Sådan forskning bör rymmas inom relevanta forskningsprogram hos exempelvis **Formas, Forte** och **AFA Försäkring**.

Avslutande förslag

Sammanfattningsvis anser vi att arbetsmiljö och säkerhet måste ges en tydligare och mer strategisk roll i det fortsatta arbetet med utredningens förslag. Ett förebyggande och systematiskt arbetsmiljöarbete är en grundförutsättning för företagande, kompetensförsörjning, jämställdhet och god folkhälsa inom hästnäringen.

Vi föreslår att regeringen i det fortsatta arbetet:

- Tydliggör arbetsmiljö som en strategisk utvecklingsfråga för hästnäringen.
- Säkerställer att stöd till företagande även kan användas för arbetsmiljöförbättrande åtgärder.
- Integrerar kunskap om fysisk, organisatorisk, och social arbetsmiljö tydligare i utbildning och kompetensutveckling.
- Kopplar arbetsmiljöarbetet till jämställdhet, rekrytering och möjligheten till ett hållbart arbetsliv.
- Stärker forskning om arbetsmiljörisker och arbetsrelaterad ohälsa i hästnäringen och säkerställer att forskningsresultat omsätts i praktiken genom implementering och spridning.

Vi bedömer att dessa åtgärder är nödvändiga för att utredningens mål om en hållbar, jämlik och jämställd hästnäring ska kunna uppnås.

Umeå, 24 februari 2026

Region Västerbotten

Gunilla Dahlgren

leg. Fysioterapeut och belastningsergonom, fil. dr

Arbets- och miljömedicin, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

gunilla.dahlgren@regionvasterbotten.se

Ingrid Liljelind

Yrkeshygieniker och miljöhygieniker, docent

Arbets- och miljömedicin, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

ingrid.liljelind@regionvasterbotten.se

Åsa Bergman Brun

Leg. Sjukgymnast, fil. dr. och universitetslektor

Arbetsvetenskap, Högskolan Dalarna